

Apeqquteqaat aallaavigalugu teknologimut nutaamut misileraavimmik assersuutigalugu qillerinernut, avatangiisinik eqqarsaatiginninnermut uuliakoortoqarsimatillugulu salinernut atatillugu ilinniarfinnut, aatsitassarsiornermi ingerlatseqatigiiffinnut kattuffinnullu allanut ilisimatusarnermi, misileraanermi takussutissiornermilu neqeroorfiusartussamik pilersitsinissaq pillugu oqallisissiatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Naaja H. Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Aallarniutigalugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamut siunnersuummut saqqummiunneqartumut qujavunga.

Pisuussutitsinnik uumaatsunik misissuinerup aamma piiaanerup avatangiisitigut isumannaallisaanikkullu isumannaatsumik ingerlanneqartarnissaa Naalakkersuisut pingaartitorujussuaat. Aatsitassaatsinnik piiaaaneq aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiuteqarneq imaluunniit pinngortitaq avatangiisillu pilliutigalugit ingerlanneqassangilaq. Taamaattumik misissuinermik suliaqarnermut atatillugu, ilanngullugit sinerissap avataani misissuilluni qillerinerit, Kalaallit Nunaat aamma aatsitassarsiornermik suliaqartunut annertoorujussuarnik piumasaqaateqartarpoq.

Tamatuma kingunerisaanik tamatigut teknikki pissarsiarineqarsinnaasooq pitsaanerpaq (Best Available Technique/BAT) aamma avatangiisinut suleriaatsit pitsaanerpaat (Best Environmental Practices /BEP) atorneqarnissaannik ingerlatseqatigiiffiit piumasaqaateqarfigineqartarput. Tamanna misissuinermut aamma piiaanermit atuuppoq.

Uuliakoornermik akiuiniarnerup aamma uuliasiorluni qillerinermi isumannaallisaanermik teknikkimillu pitsanngorsaanerup iluanni sumiiffinni arlalippassuarni ilisimatusarnermik ingerlatsisoqareerpoq. Tamanna pisortat aamma namminersortut ingerlataannik ingerlanneqarpoq, aammalu uuliasiornermik suliaqartut misissuinerup qalluinerullu avatangiisitigut isumannaallisaanikkullu isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaanissaa qulakkeerniarlugu, teknologimik suleriaatsinillu nutaanik ineriartortitsinermit nammineerlutik annertoorujussuarnik aningaasaliisarput. Pingaartumik sumiiffinnut issittuniittunut tunngatillugu Norge-mi, Canada-mi aamma USA-mi ikummatissiasanik misissuinerup qalluinerullu avannarpariartornera ilutigalugu, uuliakoornermik akiuiniarnermut aamma uuliasiorluni qillerinernut teknikkimik qulakkeeriniarnermut atatillugu annertuumik ilisimatusartoqarpoq.

Kisianni nunami qalluinermit teknologimut tunngatillugu, ilisimatusarneq taanna pingaartumik uuliasiorfiuteqatigiiffiit nammineerlutik ingerlataarat, tassami taakkua atortunik piginnaasanillu peqaramik. Teknologii nutaat ineriartortinneqartut annertuumik ingerlatsinermi isertuussatut isigineqarput, aammalu ingerlatseqatigiiffiit ilisimasanik taakkunnga allanik avitseqateqarusussuseqarnerat killeqarpoq.

Aatsitassanik piujuartitsisumik tunngaveqartumik misissuineramik paaanermillu tunngavissiiinnaasumik ilisimatusarneq Naalakkersuisut tapersersorusuppaat. Kisianni Naalakkersuisut isumaqarput sinerissap avataani aatsitassanut suliassaqaarfimmut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni teknologiimut nutaamut ilisimatusarnermut misileraanermullu sullissivimmik pilersitsinissaq naleqqutinngitsaq. Ilisimatusarnermut immikkoortortamik inerisaanissaq aammalu suliassaqaarfiit akimorlugit ilisimatusarnermik suliqaarnerup ingerlaavartinnissaa akisoorujussuusussaavoq ajornakusoortorujussuusussaallunilu, pingaartumik maannakkut Kalaallit Nunaanni sinerissap avataani suliqaarnerit annikitsuaraanerat eqqarsaatigalugu.

Uuliasiorfiutileqatigiiffiit ilisimatusarnermik naleqquttumik misissuinissamik paaanissamillu qulakkeerisussamik tapersiisarnissamut ingerlatsinissamullu akuersissummi pigisaminni pisussaaffeqarput. Uuliasiorfiutileqatigiiffiit ilaatigut Kalaallit Nunaanni oqartussaasut aalajangiinissamut patajaatsumik ilisimasanik tunngavissaqaarnissaat qulakkeerniarlugu aningaasaqaarnikkut tapersiisarput, assersuutigalugu piviusunngortitsinermi avatangiisinut sunniutaasussanik annertunerusunik misissuinerit iluseqartunik. Avatangiisinik misissuinerit taakkua ilisimatusarnermut sullissivinnit DCE-mit aamma Pinngortitaleriffimmit aqqissuunneqartarput ingerlanneqartarlutillu.

Uumassusilinnut suliassaqaarfimmi taamaalilluni Pinngortitaleriffimmi suli piginnaasanik inerisaaneq aamma ilisimasanik pigisaqaarnissaq annertusiartuaarpoq. Tamanna neriulluarnarpoq aammalu Kalaallit Nunaannut ilisimasanik nuussiartuaarneq taanna soorunami ingerlaqqissaaq, taamaalilluni Pinngortitaleriffiup ingerlaavartumik suliassat annertusiartuinnartut tigusartussaallugit.

Kisianni pinngortitami ilisimatusarnermut suliassaqaarfinni allani tamani suli ilisimatusarnermik suliqaartunik misileraavimmi suleqatigiissinnaasunik soqanngilagut. GeoSurvey Greenland-ip pilersinneqaarnerani ujarassiornerup aamma nunap qanoq pinngoriartuaarsimaneranik misissuisarnerup iluanni ilisimatusarnermik suliqaarnermik pilersitsinissaq siunnerfigineqarpoq. Tassani tunngaviusussat piupput. Misissuineramik ingerlatanik annertoortorujussuarnik ingerlasoqareerpoq, Namminersorlutik Oqartussat immikkoortortaqaarfeqarput arfineq pingasunik ujarassiuunik sulisoqartumik, minnerunngitsumillu aatsitassarsiornermik suliqaartut ujarassiornermi ilisimatusarnermik suliniutinut tapersiisarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Uuliasiorfiutileqatigiiffiit aamma suliqaarnermut pisussanut pilersaarutaanni inatsisitigut saneqqunneqarsinnaanngitsumik pisussaaffeqarfiusumi allassimavoq, assersuutigalugu avatangiisini misissuinerit, teknologiinik inerisaanerit, imaani sarfartarneranilu pissutsini il.il. ilisimatusarnermut pisussanik pilersaarutitik assigiinngitsunik namminneerlutik suliqaassasut.

Taamaattumik Naalakkersuisut isumaqarpoq maannakkorpiaq GeoSurvey Greenland-imik pilersitsinissaq pillugu suliassaqaarfimmi tassani ilungersuutigisavut aallutissagivut aammalu suliqaarneq DCE-mi aamma Pinngortitaleriffimmi ingerlanneqareersoq annertunerusunik tapersersussagipput.

Taamatut oqaaseqarlunga oqallilluarnissassinnik kissaappassi.